

برنامه ریزی درسی

علی اکبر رضائیان^۱

محمود محمودی^۲

مهدی قنبری^۳

-
- ^۱. اداره کل آموزش و پرورش فارس، آموزش و پرورش دبستان شهیدرفیعی و مدرس دانشگاه علامودشت - .
- ^۲. اداره کل آموزش و پرورش فارس، آموزش و پرورش علامودشت غیب الهی دبستان شهیدشریفی.
- ^۳. اداره کل آموزش و پرورش فارس، دبیر تربیت بدنی و علوم ورزشی آموزش و پرورش مدرسه امام سجاد(ع) و مدرس دانشگاه علامودشت.

رضائیان، علی اکبر، ۱۳۶۲-
برنامه ریزی درسی/علی اکبر رضائیان، محمود محمودی،
مهدی قنبری.
ترتیب حیدریه: چشم انداز قطب، ۱۳۹۸.
۱۱۷ ص.
۲۵۰۰۰۰ ریال ۹۷۸-۶۰۰-۴۹۳-۱۵۴-۰۰

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک

فیبیا
برنامه ریزی درسی
Lesson planning:
برنامه ریزی آموزشی
Educational planning:
محمودی، محمود، ۱۳۵۲ -
قنبری، مهدی، ۱۳۶۱ -
۱۳۹۸ ب ۳/۶/۱۵/۱۵۴۸۰۶ LB
۰۰۱/۳۷/
۵۶۳۷۰۱۸

مجموع فهرست نویسی
موضوع
ه تنوع
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

برنامه ریزی درسی

نویسندگان: علی اکبر رضائیان - محمود محمودی - مهدی قنبری

ناشر: انتشارات چشم انداز قطب

تیراژ: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۸

چاپ: ویونا

قطع: وزیری

تعداد صفحات: ۱۱۷

قیمت: ۳۵۰۰۰۰ ریال

شابک:

۹۷۸	۶۰۰	۴۹۳	۱۵۴	۰

آدرس: تربت حیدریه، خیابان رازی، رازی ۳

تلفن: ۰۹۱۵۳۳۲۸۵۱۶ - ۰۹۲۲۳۵۷۹۱۰۹

فهرست مطالب

۴	پیشگفتار
۵	فصل اول
۵	طراحی برنامه ریزی درسی
۷	تعریف برنامه ریزی درسی
۹	عناصر برنامه ریزی
۱۳	تاریخچه برنامه ریزی
۱۵	مراحل برنامه ریزی درسی
۲۲	انواع برنامه ریزی درسی، آموزش و پرورش
۲۶	اهمیت برنامه ریزی درسی
۲۷	طرح و الگوی برنامه ریزی درسی
۳۰	الگوی برنامه ریزی مبتنی بر هدف
۳۲	الگوی برنامه ریزی درسی تعاملی
۳۳	آموزش حرکات بنیادی
۳۴	فرایند تهیه و تولید برنامه ریزی درسی
۳۵	۱- پژوهش و نیازسنجی
۳۵	۲- تولید راهنمای برنامه درسی
۳۵	تبیین محتوا
۳۶	روش های تدریس
۳۶	ارائه شیوه ای ارزش یابی پیشرفت تحصیلی
۳۶	بیان ویژگی ها و مهارت های معلم برای ارائه برنامه درسی (تعیین محورهای اساسی آموزش معلمان)
۳۶	تعیین استانداردها، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای اجرای برنامه درسی
۳۷	ارائه نحوه ی اشاعه ی برنامه ی درسی، آموزش حضوری یا غیر حضوری و اتخاذ شیوه های مناسب دیگر
۳۷	۳- اعتبار بخشی راهنمای برنامه درسی
۳۷	اهداف اعتبار بخشی راهنمای برنامه
۳۸	جامعه و نمونه ی آماری
۳۸	اصلاح راهنمای برنامه ی درسی تولید شده (کسب اعتبار راهنمای برنامه درسی)

۳۸	۴- تولید برنامه‌ی درسی و مواد آموزشی
۳۹	۵- اعتباربخشی برنامه درسی
۳۹	اصلاح برنامه‌ی درسی (کسب اعتبار برنامه درسی)
۳۹	اعتباربخشی از منظر اجرا (اجرای آزمایشی)
۴۰	۶- اصلاح نهایی برنامه‌ی درسی و مواد آموزشی
۴۰	۷- ارزش‌یابی پایانی از برنامه‌ی درسی
۴۱	نظام ارزشی و اعتقادی در برنامه ریزی درسی
۴۶	فصل دوم
۴۶	مدلهای برنامه ریزی درسی
۵۰	مدل باس (تئوریک)
۵۴	مدل چاربرز (غیر تکنیکی)
۵۴	مدل تایلر
۵۷	مدل تبا مدل تبا (تکنیکی)
۵۸	مدل سیلور و مدل الکساندر (تکنیکی)
۵۸	مدل تصمیم‌گیری هاکینز
۵۹	مدل وین‌اشتن و مدل فانتی‌نی (غیر تکنیکی)
۶۱	فصل سوم
۶۱	سازماندهی برنامه ریزی درسی
۶۳	سازماندهی محتوای برنامه ریزی درسی
۷۴	اهداف، اصول و ارکان برنامه ریزی درسی
۷۶	سازماندهی مواد آموزشی
۷۹	سازماندهی محتوا به شیوه تلفیقی
۸۶	فصل چهارم
۸۶	شیوه‌های مواد درسی
۸۸	سازماندهی بر اساس رشته‌های علمی
۸۹	شیوه موازی سازی درون رشته‌ای موازی
۹۱	شیوه موازی سازی رشته‌ها
۹۲	شیوه سازماندهی چندرشته‌ای
۹۵	شیوه سازماندهی بین رشته‌ای

- ۹۸ ..... شیوه سازماندهی فرا رشته ای
- ۹۹ ..... انواع سه گانه فرا رشته ای:
- ۹۹ ..... سازماندهی عمودی محتوا
- ۱۰۰ ..... فرارشته ای افقی
- ۱۰۱ ..... فرا رشته ای قائم
- ۱۰۲ ..... فرارشته ای مورب
- ۱۰۳ ..... منابع و مأخذ

www.ketab.ir

پیشگفتار

مطالعات برنامه درسی به شناخت، پیش‌بینی، سازماندهی و شکل دادن فعالیت‌های آموزشی و پرورشی در حیطه یادگیری یادگیرندگان گفته می‌شود. فهم برنامه درسی شاخه‌ای از علوم تربیتی است. برنامه‌ریزی درسی یکی از مهم‌ترین شاخه‌های مطالعات برنامه درسی است که به «تدوین، اجرا و ارزشیابی» برنامه درسی می‌پردازد. برنامه‌ریزی درسی در میان عامه مردم و دانش‌آموزان و دانشجویان، بیشتر به معنای تعیین برنامه‌ای زمانی برای خواندن دروس و کتابهاست که به‌طور کلی با مفهوم علمی برنامه‌ریزی درسی متفاوت است. در ایران، برنامه‌ریزی درسی در سطوح تحصیلی آموزش عمومی (ابتدایی، متوسطه اول و دوم) به صورت متمرکز بر عهده وزارت آموزش و پرورش و مشخصاً سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی است و آموزگاران ملزمند تنها از یک کتاب درسی مشخص و راجع به آن تدریس استفاده کنند. در سطح تحصیلات عالی و دانشگاه نیز سرفصل دروس توسط اساتید، انقلاب فرهنگی و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تعیین می‌شود اما استادان در تعیین کتاب، درسی یا ارائه مطالب درسی به هر گونه‌ای آزاد هستند.

این کتاب در چهار فصل تدوین شده است که فصل اول به طراحی برنامه ریزی درسی پرداخته و فصل دوم مدل‌های برنامه ریزی درسی و فصل سوم سازماندهی برنامه ریزی درسی و فصل چهارم شیوه‌های مواد درسی بررسی می‌گردد.

حسین اکبر رضائیان^۱

احمد محمودی^۲

مهدی قنبری^۳

^۱. اداره کل آموزش و پرورش فارس، آموزش و پرورش دبستان شهیدرفیعی و مدرس دانشگاه علامودشت.

^۲. اداره کل آموزش و پرورش فارس، آموزش و پرورش علامودشت غیب الهی دبستان شهیدشریفی.

^۳. اداره کل آموزش و پرورش فارس، دبیر تربیت بدنی و علوم ورزشی آموزش و پرورش مدرسه امام سجاد(ع) و مدرس دانشگاه علامودشت.